

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ Міністерства захисту довкілля
та природних ресурсів України
07 березня 2023 року № 127

ПОЛОЖЕННЯ

**про парк-пам'ятку садово-паркового мистецтва
загальнодержавного значення
«Хутір «Надія»**

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Парк-пам'ятку садово-паркового мистецтва загальнодержавного значення «Хутір «Надія» (далі – Парк-пам'ятка) оголошено постановою колегії Держкомітету Ради Міністрів Української РСР по охороні природи від 30.07.1975 № 15 «Про затвердження нових парків-пам'яток садово-паркового-мистецтва республіканського значення».

1.2. Парк-пам'ятка входить до складу природно-заповідного фонду України, охороняється як національне надбання, щодо якого встановлюється особливий режим охорони, відтворення і використання.

1.3. Парк-пам'ятка загальною площею 10 га розташований на правому березі р. Сугоклія у південно-східному напрямку від с. Миколаївка в межах Соколівської сільської ради Кропивницького району Кіровоградської області та перебуває у віданні Кіровоградського обласного краєзнавчого музею (далі – Землекористувач).

1.4. Територія, якій надано статус Парку-пам'ятки, не вилучається з користування Землекористувача, який здійснює на ній свою діяльність згідно з цим Положенням.

1.5. Землекористувач на території Парку-пам'ятки у своїй діяльності керується Конституцією України, Земельним кодексом України, Лісовим кодексом України, Водним кодексом України, законами України «Про охорону навколишнього природного середовища», «Про природно-заповідний фонд України», «Про рослинний світ», «Про тваринний світ», «Про Червону книгу України» іншими законодавчими і нормативно-правовими актами та цим Положенням, забезпечує і несе відповідальність за належний стан території Парку-пам'ятки та додержання встановленого режиму території.

1.6. Межі Парку-пам'ятки встановлюються в натурі (на місцевості) відповідно до законодавства. До встановлення меж Парку-пам'ятки його межі визначаються відповідно до Проєкту створення Парку-пам'ятки.

1.7. Утримання та реконструкція Парку-пам'ятки проводиться за проєктами, що розробляються спеціалізованими науковими та проєктними установами і затверджуються органом, у підпорядкуванні якого перебуває Парк-пам'ятка, за погодженням із Міністерством захисту довкілля та природних ресурсів України.

1.8. На території Парку-пам'ятки у визначених місцях встановлюються необхідні державні інформаційні та охоронні знаки затвердженого зразка.

1.9. Адреса Землекористувача: вулиця Архітектора Паученка, 40, місто Кропивницький, Кіровоградська область, 25006.

2. МЕТА СТВОРЕННЯ І ЗАВДАННЯ

2.1. Парк-пам'ятку створено з метою збереження території садиби, заснованої в кінці XIX століття визначним українським драматургом, актором, театральним та громадським діячем Іваном Карповичем Тобілевичем

(Карпенком-Карим), зокрема 95 іменних дубів, які були посаджені членами родини Тобілевичів, корифеями першого професійного театру, та іншими відомими гостями Хутора.

2.2. Основними завданнями Парку-пам'ятки є:

- охорона, збереження і відновлення паркових насаджень;
- збереження цінної дубової алеї, яка представлена 10-ма віковими деревами, три з яких посаджені братами Іваном Тобілевичем, Миколою Садовським, Панасом Саксаганським;
- використання Парку-пам'ятки у виховних, наукових, естетичних, природоохоронних та оздоровчих цілях;
- забезпечення проведення екскурсій та масового відпочинку населення;
- підтримання загального екологічного балансу в регіоні.

3. РЕЖИМ ТЕРИТОРІЇ ТА ОХОРОНА

3.1. Відповідно до Закону України «Про природно-заповідний фонд України» на території Парку-пам'ятки забороняється будь-яка діяльність, що суперечить меті і завданням Парку-пам'ятки, передбачена цим Положенням, і загрожує збереженню природного комплексу, зокрема:

- знищення та пошкодження окремих дерев, чагарників та трав'яної рослинності;
- порушення ґрунтового покриву та форм рельєфу;
- розвідувальні, підривні роботи, розробка усіх видів корисних копалин;
- будь-яке засмічення та забруднення (промислове та побутове) території Парку-пам'ятки, влаштування сміттєзвалищ;
- знищення та суттєва зміна видового складу рослинного покриву (підліску, підросту, заліснення, розорювання, залуження ділянок);
- використання земельних ділянок території Парку-пам'ятки не за цільовим призначенням;
- надання земельних ділянок під забудову;
- застосування і зберігання на території Парку-пам'ятки пестицидів та агрохімікатів;
- забір води для зрошення і обводнення;
- передача у господарське та будь-яке інше використання земельних ділянок Парку-пам'ятки;
- меліоративні та будь-які інші роботи, що можуть призвести до зміни гідрологічного режиму території;
- випас худоби та прогін її через територію Парку-пам'ятки, влаштування пасовищ, таборів (загонів) для худоби та пташників;
- заготівля другорядних деревних матеріалів (пнів, лубу, кори, деревних соків та зелені);
- інтродукція нових видів рослин і тварин;
- порушення природного стану водойми, зміна структури та конфігурації берегової лінії, прибережної захисної смуги;
- проїзд усіх видів механізованого транспорту поза межами доріг загального користування, крім службового транспорту Землекористувача, державних

природоохоронних та інших спеціально уповноважених державних органів під час виконання ними службових обов'язків;

влаштування стоянок автотранспорту та їх обслуговування (ремонт, миття тощо);

причалювання до берега Парку-пам'ятки та пересування по його водній акваторії будь-яких плавзасобів, крім плавзасобів Землекористувача, державних природоохоронних, інспекційних, рятувальних служб;

знищення або пошкодження інформаційно-охоронних, межових знаків та інформаційних щитів;

скидання неочищених, дренажно-скидних та стічних вод;

розведення вогнищ, випалювання сухої рослинності або їх залишків;

будь-яка діяльність, у тому числі будівництво (стаціонарних та тимчасових споруд), спорудження об'єктів, що не пов'язана з виконанням покладених завдань та загрожує збереженню Парку-пам'ятки;

інші види господарської діяльності, що можуть призвести до порушення природних зв'язків та ходу природних процесів, втрати наукової, естетичної цінності природного комплексу, що охороняється.

3.2. На території Парку-пам'ятки в установленому порядку дозволяється:

догляд за насадженнями, включаючи санітарні рубки, рубки реконструкції та догляду з підсадкою дерев і чагарників ідентичного видового складу, замість загинувших, вжиття заходів щодо запобігання самосіву, збереження композицій із дерев, чагарників і квітів, трав'яних газонів;

проведення екскурсій та масового відпочинку населення;

використання території в природоохоронних, естетичних, виховних, наукових, оздоровчих цілях та господарська діяльність, що не суперечить цільовому призначенню, меті і завданням Парку-пам'ятки та проводиться з додержанням встановленого цим Положенням режиму охорони території;

виконання відновлювальних робіт та здійснення заходів по запобіганню змінам природних комплексів Парку-пам'ятки внаслідок негативного антропогенного впливу або стихійного лиха;

збереження і відтворення природних комплексів та об'єктів Парку-пам'ятки.

3.3. Спеціальне використання природних ресурсів у межах території Парку-пам'ятки здійснюється на підставі дозволів, виданих Кіровоградською обласною державною адміністрацією у межах лімітів, установлених Міністерством захисту довкілля та природних ресурсів України.

3.4. Забезпечення режиму охорони території Парку-пам'ятки та його утримання здійснюється Землекористувачем.

3.5. На Землекористувача у межах Парку-пам'ятки оформлюється охоронне зобов'язання щодо додержання встановленого режиму території.

У разі зміни форми власності на землю, на якій знаходиться Парк-пам'ятка, Землекористувача або його назви, Землекористувач зобов'язаний повідомити Кіровоградську обласну державну адміністрацію з метою переоформлення охоронного зобов'язання.

3.6. Режим території Парку-пам'ятки враховується при розробці проектно-планувальної та проектної документації зокрема: генеральних, регіональних та

інших планів, проектів будівництва, схем планування території, землевпорядної документації тощо.

3.7. Державний контроль за додержанням режиму охорони та збереження території Парку-пам'ятки здійснюється Державною екологічною інспекцією України.

3.8. Громадський контроль за додержанням режиму охорони території Парку-пам'ятки природи здійснюється громадськими інспекторами з охорони довкілля.

4. ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ПОРУШЕННЯ ЗАКОНОДАВСТВА

4.1. Порухення законодавства України про охорону навколишнього природного середовища у межах Парку-пам'ятки тягне за собою дисциплінарну, адміністративну, цивільну або кримінальну відповідальність згідно з законодавством.

4.2. Юридичні і фізичні особи зобов'язані відшкодувати шкоду, заподіяну внаслідок порушення законодавства про охорону навколишнього природного середовища на території Парку-пам'ятки у розмірі, що визначається в установленому законодавством порядку та підлягає компенсації в повному обсязі.

5. ЗМІНА МЕЖ, КАТЕГОРІЇ ТА СКАСУВАННЯ СТАТУСУ

5.1. Зміна меж, категорії та скасування статусу Парку-пам'ятки проводиться відповідно до законодавства України.

**Директор Департаменту
природно-заповідного фонду
та біорізноманіття**

Едуард АРУСТАМЯН